

III Semester B.Com. Examination, Nov./Dec. 2013

(Freshers + Repeaters) (2012 – 13 and Onwards)

LANGUAGE SANSKRIT – III

Bhaimiparinaya Nataka Sangraha 1 – IV Acts and Vanijya in Nitisāra

Time : 3 Hours

Max. Marks : 100

Instruction : Answer in Sanskrit, Kannada or English.

I. द्वयो प्रश्नयोः उत्तरं लिखत ।

ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ:

Answer any two questions :

(2×12=24)

1) भैमीपरिणय नाटकस्य प्रथमम् अङ्कम् अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

ಭೈಮೀಪರಿಣಯ ನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮಾಂಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on First Act of Bhaimiparinaya nataka.

2) भौमीपरिणय नाटकस्य: कर्तुः देश-काल-कृती: अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

ಭೈಮೀಪರಿಣಯ ನಾಟಕದ ಕರ್ತೃ-ದೇಶ-ಕಾಲ-ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on place-date and works of the author of Bhaimiparinaya nataka.

3) भैमीपरिणये 'देवदौत्यम्' नाम द्वितीयाङ्कस्य शीर्षिकां समर्थयत ।

ಭೈಮೀಪರಿಣಯದ 'ದೇವದೌತ್ಯಮ್' ಎನ್ನುವ ಎರಡನೇ ಅಂಕದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ.

Justify the title 'देवदौत्यम्' of the Second Act of Bhaimiparinaya.

II. एतेषु चतुर्णां श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा विवृणुत ।

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ.

Translate and explain any four slokas.

(4×6=24)

1) सञ्चिन्त्य तां नयनयोरमृतं निषिच्य

सौदामिनी स्फुरितवच्चलितां मृगाक्षीम् ।

आनन्द शोक कुतुक स्थगितेऽन्तरङ्गे

कोऽप्यद्भुतः प्रसरतीव दशाविपाकः ॥



- 2) मदेकपुत्रा जननी जराऽऽतुरा
नवप्रसूतिर्वरटा तपस्विनी ।
गतिस्तयोरेष जनस्तमर्दयन्
अहो विधे त्वां करुणा रुणद्धि नो ?
- 3) नो वीणां समुपैति पञ्जरशुकीं दृष्ट्यचापि नालोकते
न स्नाने, न विभूषणे, न कुसुमे, नाऽक्षे च धत्ते मतिम् ।
ध्यायन्ती किमपि प्रसार्य नयने दिक्षु श्वसन्ती मुहुः
निर्निद्रा च भवद्गतेन मनसा नक्तं दिवं ताम्यति ॥
- 4) क्रियमाणकाल-नियमानुपालनं
श्रियमातनोति नयमादधाति च ।
नियमात्ययस्तु नयमाहनिष्यति
स्वयमादिहेतुरयमात्महानिषु ॥
- 5) अस्मत्स्वामिसुता वरं वरयते प्रेयांसम् अस्मिन् दिने
भूयान् अद्य महोत्सवोऽपि भवति स्वामि प्रसादोऽपि नः ।
इत्युक्कण्ठितमानसाः परिजनाः श्रद्धान्वितास्सम्भ्रमात्
तत्तत्कार्यपरायणाः धुरि समासीदन्ति धावन्ति च ॥
- 6) यातायां त्वयि हा सुते पतिगृहं शून्याः किलास्मद्गृहाः
वत्से त्वामपहाय केवलमहं स्थातुं कथं शक्नुयाम् ।
त्वच्चिन्ता परिशोषितं मम मनश्शोकेन दन्दझते
यः कन्यापितृतां प्रयाति स महापापो हि लोके जनः ॥

III. गद्यभागम् अनुवादत (एकम्)

ಗದ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ. (ಒಂದನ್ನು)

Translate the prose passage (One only)

(1×10=10)

- 1) राजा - युज्यते । (चित्रं विलोक्य) सखे पश्य का वात्र लिखिता, देवी वा मानुषी वा ?

अशोकः- ममाप्यत्र सन्दिरधे मनः ।

राजा-(निपुणं निरूप्य) -सखे कासौ आकस्मि की सुधावृष्टिः ?

पश्चात्र, शैलोऽयं शतकूटः । एषा सा वरदा नदी ।

तदेवैतन्नम्, सैवेयं मम चिन्तवल्लभा ।

अशोक :- वयस्य, तव श्रेयः पदात् पदान्तरम् आरूढम् ।

श्लाघ्यतमैवाऽस्या आकृतिः

अथवा/ಅಥವಾ/or



(01) 2) ದಮಯಂತಿ (ಅಪವಾರ್ಯ) - ತರ್ಹಿ ದರ್ಶಯ ತಮೇವ ಹೃದಯಹರಂ ಮಹಾಭಾಗಮ್ |

ಶಾರದಾ (ಅಪವಾರ್ಯ) - ಸನಾಥಾಪಿ ಸನ್ನಿಹಿತಃ |

ದಮಯಂತಿ (ಅಪವಾರ್ಯ) - ಹಾ ! ಹತಾಸ್ಮಿ ಮಂದಭಾಗ್ಯಾ | ತರ್ಹಿಂತಃಪುರಾಯೈವ ಪ್ರತಿನಿವರ್ತಾವಹೇ |

ಶಾರದಾ (ಅಪವಾರ್ಯ) - ಸಾಂಪ್ರತಂ ನ ಸಾಂಪ್ರತಂ ತತ್ | ಶೃಣು, ತಾತಃ ಖಲು ತಮಾನೇತುಂ ಗತಃ | ತದ್ ಆನೇಷ್ಯತೀವ |
ತಾವದತ್ರೈವ ಸಭಾಯಾಂ ಮನೋ ವಿನೋದಯಾವ |

IV. ತ್ರೀಣಿ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಸಸಂದರ್ಭ ವಿವೃಣುತ |

ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

Annotate any three sentences

(3×4=12)

- 1) ಪರಿಹೃತಸ್ತ್ವಯಾ ಸ್ವೇಚ್ಛಾ-ಸಲ್ಲಾಪ-ಪ್ರತ्यूಹಃ |
- 2) ವೈತಾಲಿಕೈರಹಮ್ ಅಹೋ ಪ್ರತಿಬೋಧಿತೋಽಸ್ಮಿ |
- 3) ಮಹಾಪಜ್ಞೆ ಮಗ್ನೋ ದ್ವಿರದ ಇವ ಖಿಡೇತ ನೃಪತಿಃ |
- 4) ಶಂಸನ್ನಿವ ಶುಭೋದರ್ಕಂ ಸ್ಪಂದತೇ ದಕ್ಷಿಣೋ ಭುಜಃ |
- 5) ಚಪಲಾ ಹಿ ಸ್ತ್ರೀಬುದ್ಧಯೋ ಭವಂತಿ |
- 6) ಉದಾರಾಣಾಂ ಚೇತೋ ಭವತಿ ಪರದೋಷಾಽನಭಿಮುಖಮ್ |

V. ದ್ವಯೋಃ ಲಘುಟಿಪ್ಪಣಿಂ ಲಿಖತ |

(2×5=10)

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

Write short notes any two :

- 1) ನಾಂದಿ |
- 2) ಪುಷ್ಕರಃ |
- 3) ಭೈಮಿಪ್ರೇಷಣಮ್ |
- 4) ವಿಷ್ಕಮ್ಭಕಃ |

VI. 1) ಪಞ್ಚಾಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಾನಿ ಅವಲಮ್ಬ್ಯ ಪ್ರಬಂಧಂ ಲಿಖತ |

(1×10=10)

ಪಂಚಾಧ್ಯಕ್ಷನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ :

Write an essay on the duties of 'ಪಂಚಾಧ್ಯಕ್ಷ'.

ಅಥವಾ/ಅಥವಾ/or

2) ಅಕ್ಷಪಟಲಾಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಾನಿ ಅಧಿಕೃತ್ಯ ಲಿಖತ |

ಅಕ್ಷಪಟಲಾಧ್ಯಕ್ಷನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ :

Write an essay on the duties of 'ಅಕ್ಷಪಟಲಾಧ್ಯಕ್ಷ'.



VII. द्वयोः लघुटिप्पणीं लिखत ।

(2x5=10)

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

Write short notes on any two :

- 1) अर्थशास्त्रम् ।
- 2) शुल्कव्यवहारः ।
- 3) अन्तपालः ।
- 4) वैदेहक व्यञ्जनः ।

(01-3x5)

(01-01x1)